

slo

 een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Welkom!

Webinar Netwerk taalrijk onderwijs vo

13 juni 2024 | 15.30-17.00 uur

Anke Herder a.herder@slo.nl

Inge Jansen i.jansen@slo.nl

Programma

15.30-15.45

Welkom
Nieuws vanuit ons netwerk

15.45-16.15

**Bruggen bouwen van Nederlands naar
zaakvakken**

Anita Smits en Remco Menke

16.15-16.45

**Meertalige boekenclubs: op school lezen in
je thuistaal**

Jasmijn Bosch

16.45-17.00

Afsluiting

Nieuws

- **Basisvaardigheden**
  - Vernieuwde factsheets

- **Actualisatie**
  - Kerndoelen
  - Examenprogramma's

Basisvaardigheden

slo / een doordacht curriculum dat doen we *samen*

Teamgids taal

WIJZER IN HET CURRICULUM

Agenda bijeenkomst 1
DE BASISVAARDIGHEDEN IN KAART BRENGEN

/ Factsheet basisvaardigheden taal-Nederlands

Wat zijn basisvaardigheden taal?
Basisvaardigheden taal zijn de **taalvaardigheden** die leerlingen als basis nodig hebben om te functioneren in het (vervolg)onderwijs en de samenleving. Het gaat om lezen, schrijven en mondelinge taalvaardigheid. Voor de basisvaardigheden staan taalbeschouwing en taalverzorging in dienst van de taalvaardigheden.

Referentieniveaus
Referentieniveaus beschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen op het gebied van taal. De ambitie in het po is dat 85% van de leerlingen fundamenteel niveau 1F beheerst en 65% streefniveau 2F. In het vo is het streven dat leerlingen minimaal 2F beheersen voor de basisvaardigheden.

Lezen

po-leerlingen	sbo-leerlingen
98% beheerst niveau 1F	73% beheerst streefniveau 2F
79% beheerst niveau 1F	17% beheerst streefniveau 2F

Leesvaardigheid van 10-jarige leerlingen daalt.
10-jarige leerlingen halen steeds minder vaak een gemiddeld of hoog leesniveau.
10-jarige leerlingen lezen minder lang.

Lezen

vo
67% van de 15-jarigen beheerst het minimale leesniveau om goed te kunnen functioneren op school en in de maatschappij.

In het vo zien we voornamelijk problemen bij leerlingen uit praktijkonderwijs en vmbo.

Leerlingen kunnen informatie opzoeken en teksten begrijpen, maar hebben moeite met reflecteren op en evalueren van teksten.

Mondelinge taalvaardigheid

	po-leerlingen		sbo-leerlingen	
	1F	2F	1F	2F
Luisteren	95%	40%	41%	7%
Spoken	92%	62%	68%	0%
Gesprekken	87%	49%	41%	0%

Mondelinge taalvaardigheid heeft op veel scholen weinig prioriteit. Het accent ligt op lezen, spelling en woordenschat.
Gesprekken voeren en luisteren blijven achter in het basisonderwijs.

Mondelinge taalvaardigheid

vo

Voor het vo zijn er geen landelijke onderzoeksgegevens.

Schrijven

po-leerlingen	sbo-leerlingen
73% beheerst niveau 1F	28% beheerst streefniveau 2F
33% beheerst niveau 1F	9% beheerst streefniveau 2F

In zowel po als sbo ligt meer nadruk op vorm dan op inhoud. Ook is er meer aandacht voor het schrijf/product dan voor het -proces.
Gemiddeld besteden zowel po- als sbo-leraren een uur per week aan schrijfonderwijs. Schrijven heeft op veel scholen weinig prioriteit. Het accent ligt op lezen, spelling en woordenschat.

Schrijven

vo

52% van de leerlingen vmbo-basis beheerst niveau 2F. Verder zijn er weinig gegevens bekend over het schrijfniveau in het vo.
Er gaat weinig tijd en aandacht naar schrijfonderwijs door de nadruk op lezen.

Taalbeschouwing en taalverzorging

	po	sbo	
97% beheerst niveau 1F	62% beheerst niveau 2F	75% beheerst niveau 1F	13% beheerst niveau 2F

slo / een doordacht curriculum dat doen we *samen*

Deze factsheet is gebaseerd op nationaal en internationaal onderzoek. Zie www.slo.nl/basisvaardigheden.

Maart 2024

Actualisatie Kerndoelen

Kerndoelen

- Kerndoelen Nederlands en Rekenen-wiskunde opgeleverd
- (concept) Functionele kerndoelen opgeleverd
- DG en BU: conceptkerndoelen zijn opgeleverd
- Overige leergebieden: oplevering conceptkerndoelen voor de zomer
- Na de zomer: start actualisatie kerndoelen Caribisch NL

Actualisatie examen- programma's

Conceptexamenprogramma's Nederlands vmbo, havo, vwo

- Deze maand: laatste werksessie en slotdag
- Na de zomer: oplevering *conceptexamenprogramma's*

Idem. voor moderne vreemde talen, Friese taal en cultuur, Klassieke talen, wiskunde (havo/vwo), maatschappijleer

**Vanaf september start de actualisatie van andere
leergebieden en vakken**

Taalrijk(er) onderwijs in de conceptexamenprogramma's Nederlands

- Conceptdomein A - **Communicatie:**
zakelijke en literaire genres in samenhang, gesprekken om te leren,
creatief taalgebruik, ...
- Conceptdomein B - **Taal:**
aandacht voor taalvariatie (meertaligheid), ...
- Conceptdomein C - **Literatuur:**
ruimte voor literaire teksten uit andere talen en culturen, ...

Interessante publicaties

Linkjes in de chat!

TAALGERICHTE VAKDIDACTIEK
De basis ligt in de lerarenopleidingen

Taalgericht vakonderwijs is vijftieng jaar geleden in Nederland geïntroduceerd als didactiek om leerlingen bij het leren in alle vakken te ondersteunen via aandacht voor schooltaal en vaktaal. Maar bereiden lerarenopleidingen toekomstige leraren wel voldoende voor op het geven van taalgericht vakonderwijs?

CINDY KUIJPER & MARIEKE HAJER

Het belang van taal als basisvaardigheid in het onderwijs is inmiddels wel groter dan ooit, niet als de ruggengraat (Inspectie van het Onderwijs, 2012; Meijssen et al., 2013). Sinds meer schoolen zien dat taal een taak voor het hele team ligt, door alle vakken en scholieren heen kunnen basiskaarigheden aandacht krijgen. En die zal zijn moeten leerlingen kunnen in het onderwijs zinnen niet zonder schooltaal en vaktaal. Het verwelken van taalgebruik in schoolvakken is geen vruchtbare aanpak, want leerlingen zullen bij bijvoorbeeld taalgebruik en economie ook informele en andere vormen leren halen, mondeling moeten communiceren bij geschiedenis refereren aan bezuilde

bromen, of verlagen moeten schrijven bij geschiedproeven. Dat vergt een vakspecifiek taalgebruik waar ze door de jaren heen in kunnen worden ingevoerd door een taalbewuste vakdocent.

Wij weten inmiddels hoe niet alleen docenten Nederlandse en moderne vreemde talen, maar juist ook vakdocenten zelf leerlingen bij de omwerking daarvan kunnen helpen. De didactiek van taalgericht vakonderwijs is daar de dienst voor.

In taalgericht vakonderwijs worden nazie vakkeken en taaldokken geformuleerd. Het onderwijs dat leerlingen daarmee ook in contexten, geeft ruimte mogelijkheden tot interactie en bood taalstroom. (Häger & Meerting, 2010)

27 Levende Talen Magazine 2014

Onder redactie van Rosalie Bouwens, Miché Hamel, Suzanne van Nieuwen, Jeroen Smitskokers en Ede Stranda

OPDAT Herinrichting van WIJ het schrijfonderwijs SCHRIJVEN

nu

ONDERZOEKSPUBLICATIE

Meertalige leerlingen ondersteunen in het lesonderwijs

Een literatuurstudie naar meertaligheid, lezen met begrip en leesmotivatie

Eveline Wouters, Marian van Popta, Suzanne Dekker en Jantien Smit

Presentaties

15.45-16.15

Bruggen bouwen van Nederlands naar zaakvakken

Anita Smits en Remco Menke

16.15-16.45

Meertalige boekenclubs: op school lezen in je thuistaal

Jasmijn Bosch

slo

 een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Afsluiting

Agenda

September 2024

Nieuwsbrief

Heb je nieuwtjes, praktijkvoorbeelden of leestips: mail ons!

Dinsdag 15 oktober 2024

Netwerk Taalrijk onderwijs vo: **webinar**

Heb je ideeën/wensen/behoefte? Laat het ons weten.

11 oktober 2024

Conferentie Platform Taalgericht onderwijs| Domstad Utrecht

22 november 2024

SLO-conferentie| NBC Nieuwegein

slo

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

/ Nieuwsbrief Netwerk taalrijk onderwijs vo

Via deze nieuwsbrief informeert het Netwerk taalrijk onderwijs vo je over taalbeleid, taalgericht vakonderwijs en meertaligheid. Het Netwerk taalrijk onderwijs vo is een onafhankelijk netwerk voor taalcoördinatoren en docenten van verschillende vakken om kennis uit te breiden en praktijkervaringen uit te wisselen.

Aanmelden Nieuwsbrief

<https://www.slo.nl/thema/meer/taalgericht-vakonderwijs/netwerk-taalrijk-onderwijs-vo/>

*Dank voor je aanwezigheid
en graag tot ziens!*

a.herder@slo.nl

i.jansen@slo.nl